

عنوان درس به فارسی: اختلاف الحدیث

به عربی: اختلاف الحدیث

به انگلیسی: Conflicting traditions (Ikhtalif al-Hadith)

مشخصات درس:	اهداف:
نوع درس: تخصصی	- آشنایی با عوامل پیدایش اختلاف در احادیث و راه حل زدودن اختلاف
تعداد واحد: ۲	- ایجاد توانمندی در تشخیص منشأ اختلاف
زمان درس: ۳۲	- ایجاد توانمندی در حل اختلاف

دروس پیش نیاز: فقه الحدیث (۳)

فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

گونه‌های اختلاف	تناقض	مباحث مقدماتی: تعریف و چرایی اختلاف الحدیث
	تضاد	
تفاوت اختلاف حدیث با تعارض ادله		
کتاب‌شناسی اختلاف الحدیث	الاستبصار فیما اختلف من الاخبار، شیخ طوسی	
	اختلاف الحدیث، شافعی	
	تأویل مختلف الحدیث، ابن قتیبه	
مبانی رفع اختلاف	اسباب اختلاف الحدیث، محمد احسانی‌فر	
	طرد	
	تخییر	
جمع میان روایات (ترجیحات ...)		
عدم دسترسی به معصومین		زمینه‌های پیدایش اختلاف الحدیث
تدوین تدریجی متون حدیثی (اصول و کتاب‌ها)		
تفاوت فضای صدور		
اسباب درونی	تقیه	اسباب اختلاف احادیث
	بیان تدریجی احکام	
	نسخ	
اسباب بیرونی	دقایق زبان عربی	
	بدفهمی راویان از سخن معصوم	
	نیافتن قرینه‌ها	
	نقل به معنا	
	جعل حدیث	
	اختلاف سطح درک و بینش راویان درونی	
	دخالت‌های عمدی یا سهوی راویان	
جمع عرفی	تقطیع حدیث	
	عموم و خصوص	
	اطلاق و تقیید	
	اجمال و تبیین	
جمع علمی	زمان و مکان	شیوه‌های حل اختلاف حدیث
	حکم اولی و ثانوی	
اختلاف طبایع (در احادیث پزشکی)		
ترجیحات		

تکلیف عملکردی



نمونه/نمونه‌هایی از احادیث مخالف، که توسط استاد تعیین می‌شود، با مساعدت وی به صورت روشمند بررسی نماید.

راهنماهای تدریس و یادگیری

صلاحیت‌های پیشنهادی جهت مدرس (علمی و مهارتی): ۱. تسلط بر ادبیات عرب. ۲. تسلط بر متون حدیثی. ۳. حافظه حدیثی متناسب. ۴. قدرت استنباط در تشخیص منشأ اختلاف‌ها. ۵. مهارت ارائه راه حل‌های علمی و عملی. ۶. توانمندی در بهره‌گیری از کتاب‌های شرح حدیث.

کتاب آموزشی درس «اختلاف الحدیث»، مرکز هماهنگی و توسعه پژوهش و آموزش عالی قرآنی کشور، در دست چاپ	منبع اصلی (آموزشی)	
اختلاف الحدیث، الشافعی، محمد بن ادریس، تحقیق محمد احمد عبدالعزیز، بیروت، مؤسسه الکتب الثقافیة. اسباب اختلاف الحدیث، محمد احسانی فر، قم: دارالحدیث، ۱۴۲۷ ق. الاستبصار فیما اختلف من الاخبار، طوسی، محمد بن حسن، تهران: دارالکتب الاسلامیة، ۱۳۶۳ ش. التألیف بین مختلف الحدیث، رشاد خلیفة، محمد، القاهرة، الهيئة العامة لشئون المطابع الأميریة، ۱۴۰۵ ق. تأویل مختلف الحدیث، عبدالله بن مسلم بن قتیبة الدینوری، بیروت: دارالکتب العلمیة، [بی تا]. مختلف الحدیث بین الفقهاء و المحدثین، نافذ حسین حماد، مصر، دارالوفاء، ۱۴۱۴ ق. المنهج الاسلامی فی علم مختلف الحدیث، عبداللطیف السید علی سالم، بی جا، دارالدعوة، ۱۴۱۲ ق. منهج التوفیق و الترجیح بین مختلف الحدیث، اسماعیل السوسوه، عبدالمجید، محمد قم: دارالحدیث، ۱۳۷۶ ش. ...	منابع فرعی (پژوهشی)	فهرست منابع

۴	۳		۲		۱	
تکلیف درسی <input checked="" type="checkbox"/>	آزمون‌های نوشتاری <input checked="" type="checkbox"/>	آزمون‌های نهایی <input checked="" type="checkbox"/>	آزمون‌های نوشتاری <input type="checkbox"/>	میان ترم <input type="checkbox"/>	ارزشیابی مستمر <input checked="" type="checkbox"/>	ارزشیابی یادگیری
	آزمون عملکردی <input type="checkbox"/>		آزمون عملکردی <input type="checkbox"/>			

